

Egbertus Geerdink Bouwpastoor (1835-1916)

Egbertus Geerdink werd op 6 juli 1835 te Vasse in Twente geboren. Hij stamde uit een Twentse boerenfamilie die volgens overlevering reeds 1000 jaar in deze buurtschap woonde¹.

Zijn opleiding genoot hij gedeeltelijk op het kleinseminarie te Culemborg, deels op dat van Hageveld; zijn theologische studies van 1854 tot 1857 wederom te Culemborg en het laatste jaar te Rijsenburg in het juist daar geopende grootseminarie. Op 26 juli 1858 werd hij tot priester gewijd door mgr. J. Zwijsen, aartsbisschop van Utrecht.

Zijn priesterlijke loopbaan begon hij als kapelaan te Tubbergen, Bemmeloord, IJsselstein en Zwolle. In 1871 werd hij benoemd tot pastoor te Lathum².

Eind november 1875 volgde zijn plotselinge benoeming tot pastoor te Vianen, waar volgens Mgr. A.I. Schaepman *nog al eigenaardige moeilijkheden bestaan*. Egbertus Geerdink aanvaardde deze benoeming zonder tegenkanting en heeft in zijn 30-jarige loopbaan te Vianen zoals hij zelf opmerkt in het memoriaalboek van de parochie *geen bijzondere of eigenaardige moeilijkheden ondervonden*³.

Bij zijn aankomst te Vianen moest het een en ander wel rechtgezet worden. Het kerkbestuur werd vernieuwd en de pastoor vatte het oude plan van zijn voorganger pastoor Wijnants weer op om een nieuwe kerk te bouwen. Niet op de door zijn voorganger gedachte plaats aan de Voorstraat, maar op een ruimer stuk grond gelegen tussen de Eerste West Achterstraat (nu Achterstraat) en de Zandstraat (nu Brederodestraat).

Na veel loven en bieden kon hij voor de sommma van f 13.000,- 3 percelen kopen, o.a. het huis Putlitz, in de 17e eeuw toebehorende aan een der familieleden van het geslacht Brederode. Dit huis was volgens Geerdink vroeger gebruikt door de plaatselijke loge der vrijmetselaars.

Op aanwijziging van aartsbisschop mgr. A.I. Schaepman werd aan de bekende architect Alfred Tepe uit Utrecht de opdracht gegeven om een kerkgebouw te ontwerpen. Deze stelde een kerk in kruisvorm voor. Geerdink zelf wenste een drieschepige hallenkerk. De architect Tepe liet zich zonder veel moeite daartoe overreden. Na intekening werd het werk gegund aan Johannes Dumolin, timmerman te Vianen. Na de aartsbisschoppelijke goedkeuring van 24 december 1877 kon een aanvang gemaakt worden met de bouwwerkzaamheden.

Egbertus Geerdink, r.k. pastoor te Vianen
1875-1905. Foto na 1900.

Een aardige anekdote, die de persoon van Geerdink tekent, wordt verteld door Frans Baars in zijn boekje over de r.k. kerk te Vianen⁴. Pastoor Geerdink kwam dikwijls naar de bouw van zijn kerk kijken. Zo ook op de dag dat de metselaars bezig waren met het opmetselen van de pilaren. Ze schoten hier goed mee op; om er de moed in te houden, werd af en toe genoten van een glaasje jenever. Bij het verschijnen van de pastoor werd

de kruik snel in de pilaar geplaatst en, daar Geerdink zeer geïnteresseerd bleef toekijken, ingemetseld.

Via zijn vriend pastoor G.W. van Heukelum uit Jutphaas kwam Geerdink in aanraking met Wilhelm Mengelberg uit Utrecht. Deze heeft veel ontwerpen gemaakt voor de nieuwe kerk te Vianen, zoals van de kerkbanken, de vloer en het hoofdaltaar. Om zijn kerk te verfraaien heeft Geerdink ook zelf veel geldelijke bijdragen geleverd; soms in de vorm van leningen, soms als aanvullingen op inzamelingen die niet toereikend waren voor de aanschaf van liturgische voorwerpen. Het tweede onder pastoor Geerdink tot stand gekomen grote bouwwerk te Vianen was het zusterhuis van 1881, het zogenaamde "St. Egbertus-gesticht". Zo kort na de bouw van de parochiekerk betekende dit financieel een zware dobber voor de parochie.

Op 26 juli 1883 vierde Geerdink zijn 25-jarig priesterfeest, dat werd bijgewoond door de hele parochie-gemeenschap. Deze dag verliep zeer gedisciplineerd, wat volgens Geerdink *een goede indruk maakte ook bij de protestanten*. In datzelfde jaar maakte hij tezamen met zijn jeugdvriend, de priester-staatsman H.J.A.M. Schaepman, een lange reis door Europa. Waarbij hij zoals hij zelf zei *in volle levenskracht was, en moei worden hem onbekend was*. Eerder, in 1867, had hij Rome bezocht. Op deze tocht reisde hij met wagens, bespannen met 17 paarden of muilezels! Nogmaals, in 1894, zou Geerdink een grote reis maken, dit keer naar het Heilige Land. Als blijvende herinnering daaraan droeg hij de helft bij van de kosten van het *Triumph-Kruis* voor zijn kerk. Dit opvallende kruis hangt nog steeds in de kerk.

Een van Geerdink's laatste daden voordat hij in 1905 met emeritaat ging, was de grondaankoop in 1898 voor de uitbreiding van het rooms-katholieke kerkhof.

Na zijn vertrek uit Vianen in 1905 vestigde Geerdink zich te Utrecht op

Menukaart van het diner t.g.v. de inwijding van de kerk op 1 juli 1879. Exemplaar van Joannes Henricus Hofman, pastoor te Everdingen. RA Utrecht, collectie Rijsenburg, inv. nr. 1247 (aantekeningen Hofman).

de Maliebaan naast het bisschoppelijk paleis. Zijn vele en eervolle werk was bij de eeuwwisseling reeds onderstreept door zijn benoeming tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Hij overleed op 14 december 1916 te Utrecht. Vier dagen later werd hij onder grote belangstelling begraven op het rooms-katholieke kerkhof te Vianen. Zijn graf, gesierd met een grote graftombe met kruis, is nog in volle glorie aldaar te bezichtigen.

V.F.C. Leeuwenberg-Steegh

Noten

1. W.T. Kroese, "Drie zonen van een duizend jarig boerenerf te Vasse", *Twents Jaarboek* (1980) 93-106.
2. W. Knuijff, "Egbertus Geerdink", *Archief voor de Geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht*, 43 (1917) 129-134.
3. *Registrum Memoriale*, in r.k. parochie-archief Vianen, inv. nr. 4a, blz. 1-41.
4. F.J.Th. Baars, *100 jarige kerk te Vianen aan de Lek* (Vianen, 1979).